

LAUSUNTO

SISÄASIAINMINISTERIÖ

Poliisiosasto
PL 26

00023 VALTIONEUVOSTO

*Viite: Lausuntopyyntö SM022:00/2012_4.12.2012***POLIISIN PALVELUVERKOSTON KEHITTÄMINEN**

Poliisin hallintorakenneuudistuksen, Pora III, valtakunnallinen hanketyöryhmä on pyytänyt Pyhäjärven kaupungin lausuntoa työryhmän esittämistä muutoksista poliisin palveluverkoston.

Työryhmä on laatinut luonnoksen poliisin toimipisteiden sijoittumisen kriteereiksi ja kriteerien mukaisesta palveluverkostosta.

Kuntien osalta lausuntoa on pyydetty niiltä kunnilta, joiden alueella poliisin palveluverkosto hanketyöryhmän esityksen mukaan muuttuisi. Muille kunnille materiaali on toimitettu tiedoksi.

Hanketyöryhmä on esittänyt nykyisen poliisin palvelupisteen lakkauttamista Pyhäjärvellä.

Lausuntopyynnön liitteenä olevan muistion mukaan Suomessa on tällä hetkellä 24 pääpoliisiasemaa ja 66 poliisi-asemaa sekä 60 poliisin palvelupistettä. Näihin toimipisteisiin (150 kpl) on sijoitettu **paikallispoliisin henkilöstö**. Poliisin asiakaspalveluverkostoa täydentää *yhteispalvelupisteiden verkosto*.

Työryhmä esittää lakkautettavaksi yhden poliisiaseman (Karkkilan poliisiasema).

Nykyiset poliisin palvelupisteet (60 kpl) joko a) säilytettäisiin toimipisteinä ja muutettaisiin statukseltaan poliisiasemiksi (30 kpl) tai b) niistä kehitettäisiin *yhteispalvelupisteitä* (18 paikkakunnalla poliisin omista toimitiloista luopuen; tällä tavoitellaan asiakaspalvelun säilymistä) tai c) niissä luovuttaisiin toiminnasta kokonaan (7 paikkakunnalla). *Epäselväksi jää, mitä tapahtuu lopuille viidelle nykyiselle palvelupisteelle, jos niitä on 60 ja vain 55:n osalta on laadittu toimenpide-ehdotus?*

Edellä mainitusta huolimatta työryhmä lakkauttaisi Sisäasianministeriön tiedotteen (10.12.2012) sekä lausuntopyynnön karttaliitteen mukaan koko maassa Karkkilan poliisiaseman lisäksi 60 palvelupisteestä kuitenkin vain neljä (eikä 18); näistä jopa kolme on Jokilaaksojen poliisilaitoksen alueella sijaitsevaa keski suurta palvelupistettä (Nivala, Oulainen ja Pyhäjärvi) ja neljäs on Keravan palvelupiste. Karttaliitteessä ei myöskään ole merkintää palvelupisteiden muuttamisesta poliisiasemiksi, vaikka muistiossa sanotaan niin tapahtuvan 30 palvelupisteen osalta.

Pyhäjärven palvelupisteessä työskentelee lausuntopyynnön liitemateriaalin mukaan nykyisin 7 henkilöä.

Palveluverkkomuutokset perustuvat työryhmän esityksessä **kolmeen muutospaineeseen:**

- 1) poliisipalvelujen kysynnän ja yhdyskuntarakenteen muutoksiin,
- 2) lupahallinnon sähköistymiseen ja asiakaskäyntien merkittävään vähentymiseen, ja
- 3) toimitilakustannusten vähentämiseen ja tilojen käytön tehostamiseen.

Lakkautukset ovat työryhmän mukaan poliisitoiminnallisesti tarkoituksenmukaisia ja ne lisäävät toiminnan tehokkuutta eivätkä heikennä poliisipalvelujen tasoa.

Poliisiasemat työryhmä haluaa sijoittaa toiminnallisin perustein varmistaen valvonta- ja hälytystoiminnan sekä rikostorjunnan tason.

Ehdotetut palveluverkkomuutokset eivät työryhmän mukaan heikentäisi poliisipalveluiden tasoa tai alueellista saatavuutta.

KAUPUNGINHALLITUKSEN LAUSUNTO:

Muutospaine 1

Pyhäjärven kaupunginhallitus ei tiedä, millä yhdyskuntarakenteen tai poliisipalvelujen kysyntää koskevilla perusteilla erittäin merkittävä osuus koko valtakuntaa koskevista toimipisteiden lakkautuksista on juuri Jokilaaksojen poliisilaitoksen alueella; laskivathan esimerkiksi paikallispoliisin hälytystehtävät vuonna 2012 koko maassa kahta poliisilaitosta (Pohjois-Savo ja Koillismaa) lukuun ottamatta. Lisäksi ennakkotietojen mukaan vuonna 2012 paikallispoliisille ilmoitettujen a) rikosten määrä väheni kaikissa poliisilaitoksissa ja b) rikoslakirikosten määrä väheni kaikissa poliisilaitoksissa Peräpohjolan poliisilaitosta lukuun ottamatta.

Jokilaaksojen poliisilaitoksen hälytystehtävien (A+B tehtävät) määrä kasvoi vuonna 2011 7,66 % vuoteen 2010 verrattuna; koko maan osalta nousu oli 2,01 %. Poliisilaitoksen toimintavalmiusaika (A+B) oli vuonna 2011 21,0 minuuttia, kun se vuonna 2010 oli 19,8 minuuttia. Kiireellisten hälytystehtävien (A) toimintavalmiusaika oli vuonna 2011 15,5 minuuttia, kun se vuonna 2010 oli 13,9 minuuttia. Jokilaaksojen toimintavalmiusajan kehitys oli päinvastainen kuin koko valtakunnassa. Poliisihenkilöstön määrä väheni Jokilaaksojen poliisilaitoksessa vuoden 2011 aikana lähes 7 htv:n verran (-6 %) edellisvuodesta.

Kaupunginhallitus toteaa, että **yleisestä suuntauksesta poiketen Pyhäjärvellä paikallispoliisin hälytystehtävät kasvoivat vuodesta 2011 (1424 kpl) vuoteen 2012 (1483 kpl).** Vuoden 2012 hälytystehtävien määrä Pyhäjärvellä on suurin vuoden 1997 jälkeen lukuun ottamatta poikkeusvuotta 2005; ja hälytystehtävien määrä on noussut selvästi viimeisten viiden vuoden aikana.

Pyhäjärvellä tehdäänkin väkilukuun suhteutettuna valitettavan paljon rikoksia, joiden selvittäminen työllistää poliisia. On järkevää ja tärkeää, että rikostutkijoilla on työskentely- ja haastattelutilat lähellä. Taulukossa alla on seutukunnan kuntien väkiluku 31.12.2011 ja rikosten määrä vuonna 2011:

	<i>väkiluku</i>	<i>rikoksia</i>	<i>rikoksia/100 as.</i>
Haapajärvi	7 611	653	8,57
Kärsämäki	2 820	368	13,04
Nivala	11 058	1 819	16,44
Pyhäjärvi	5 890	1 723	29,25
Reisjärvi	2 998	174	5,80

Suurin osa kansalaisista arvostaa poliisia ja tuntee olonsa turvallisiksi, kun tietää poliisin tulevan hädän hetkellä apuun kohtuullisessa ajassa.

Pyhäjärvellä on väkilukuun suhteutettuna erittäin paljon hengen ja terveyden suojaan kohdistuvia hälytystehtäviä: vuonna 2012 yli 10 % koko Jokilaakson poliisilaitoksen alueen ko. hälytystehtävistä ja yli 26 % Haapajärven poliisiaseman alueen (8 kuntaa) ko. hälytystehtävistä.

Poliisi vastaa keskeisesti lähiympäristön turvallisuudesta ja asukkaiden turvallisuudentunteen säilymisestä.

Pyhäjärvi sijaitsee kahden valtatie (4/E75 ja 27) risteysalueella. Kaupungin halki kulkee myös rautatie. Sekä teillä että rautatiellä liikkuu myös myrkyllisiä kuljetuksia. Lisäksi Pyhäjärvellä on maanalainen kaivos. Nämä tekijät lisäävät esimerkiksi onnettomuusriskejä. **Vuonna 2012 paikallispoliisin hälytystehtävätilaston mukaan Pyhäjärvellä olikin väkilukuun nähden huomattavan paljon onnettomuuksiin ja vaaralliseen**

tilanteeseen liittyviä hälytystehtäviä (60 kpl). Tämän lisäksi tulevat liikenneonnettomuuksien ja liikenteen aiheuttamat hälytykset (355 kpl).

Muutospaine 2

Kaupunginhallitus toteaa, että poliisin myöntämien lupien (passit, henkilökortit, ajoluvat, aseluvat, ulkomaalaisluvut ja muut luvat) määrä jatkaa kasvuaan; koko maassa poliisin myöntämien lupien määrä vuonna 2011 oli 1.185.394 kpl, jossa kasvua edellisvuodesta on 7,4 %.

Poliisin lupapalveluiden kysyntä on jatkuvassa kasvussa, koska monien myönnettävien asiakirjojen, muun muassa ajokorttien ja passien voimassaoloajat ovat lyhentyneet tai lyhenemässä.

Kaupunginhallitus korostaa, että on tärkeää havaita, että kehitettävät sähköiset palvelut eivät pysty korvaamaan kaikkea nykyisen palvelupisteen palvelua, koska läheskään kaikki asiakkaat eivät pysty käyttämään sitä mahdollisuutta kotoaan käsin. Lisäksi on huomioitava, että puhelinasiointi maksaa.

Monet poliisin hoitamat lupa-asiat edellyttävät henkilökohtaistakin käyntiä. Passit, aseluvat ja ajokortit erilaisine tunnisteineen ja testeineen edellyttävät asiakkaan ja viranomaisen aitoa kohtaamista.

Jokilaaksojen poliisilaitoksen myöntämien lupien määrä vuonna 2011 kasvoi 6,4 % edellisvuoteen verrattuna. Muun kuin poliisihenkilöstön määrä väheni Jokilaaksojen poliisilaitoksessa vuonna 2011 yhden htv:n verran edellisvuodesta.

Myöskään mahdollinen *yhteis palvelupiste* (kaupungin ja valtion viranomaisten yhteinen) ei voi tarjota kaikkia nykyisen palvelupisteen palveluja. Mikäli yhteis palvelupiste on kaupungin hoitama ja siellä ei ole vakituista tai sovittuina päivinä paikalla olevaa poliisin edustajaa, pisteessä voidaan tehdä vain avustavia asiakaspalvelutehtäviä (tietyt vakiopalvelut).

Kaupunginhallitus muistuttaa, että pidentyvät asiointietäisyydet aiheuttavat lisää kustannuksia asiakkaille. Oman käytännön asiointiongelman alueellamme tuo toimivan julkisen liikenteen puute. Myös valtion olisi huolehdittava kansalaisten yhdenvertaisesta kohtelusta ja palveluiden turvaamisesta.

Muutospaine 3

Toimipisteverkkomuutokset vaikuttavat tehdyn lähinnä toimitilakustannusten ja tilojen käytön tehokkuuden näkökulmasta. Kustannussäästöjä ja tilatehokkuutta voidaan saada aikaan monella tavalla. Jonkin toimipisteen kokonaan lakkauttamisen

ohella voidaan myös ryhmitellä poliisien toimintoja ja poliiseja uudelleen toimipisteiden välillä, vähentää yhden toimipisteen kohdalta osa tiloista, vaihtaa kokonaan tai osittain edullisempiin tiloihin paikkakunnalla jne...

Tärkeää on myös katsoa poliisilaitosrajojen yli. Pyhjärven naapurikunnista Kiuruvedellä (itään) ja Pihtiputaalla (etelään) ei ole poliisin toimipistettä eikä yhteispalvelupistettä.

Lisäksi saman poliisilaitoksen alueeseen kuuluvalla naapurikunta Kärämäellä (pohjoiseen) ei ole poliisin toimipistettä eikä yhteispalvelupistettä.

Valtakunnallisena muutoksena on **Liikkuvan Poliisin lakkauttaminen** itsenäisenä yksikkönä ja valtaosan sen **tehtävistä** (liikennevalvonta eritoten) **siirtämisestä paikallis-poliisille.**

Jokilaaksojen poliisilaitoksen toimipaikkojen erikoistuminenkin voisi olla mahdollista. **Pyhjärvestä olisi tehtävissä liikennevalvontaan erikoistunut poliisiasema.** Liikkuvan poliisin tehtävien siirtyminenhan luo paikallispoliisille uuden roolin.

Pyhjärveltä voitaisiin siten (sijainti valtateiden 4/E75 ja 27 varrella ja niiden risteyksessä) vastata Jokilaaksojen poliisilaitoksen alueella yli sadan kilometrin osuudesta valtatie 4:n valvonnasta (Pihtiputaan rajalta etelästä Limingan rajalle pohjoisessa), valtatie 27:n valvonnasta länteen sekä itään ja valtatie 28:n valvonnasta Kärämäeltä Pyhännälle. Tarvittaessa liikennevalvonta voisi ulottua etelässä myös Pihtiputaan alueelle (vt 4) ja idässä Kiuruveden alueelle (vt 27) sekä Kainuun puolelle (vt 28).

Pyhjärven toimipisteen henkilömäärä kasvaisi liikennevalvontaan erikoistumisen myötä nykyisestä seitsemästä usealla henkilöllä. Näin Pyhjärven nykyisten tilojen käyttö tehostuisi merkittävästi.

Täten liikennevalvonta hoidettaisiin maantieteellisesti parhaimmasta toimipaikasta käsin. Pyhjärven melko pienen toimitilan käyttö tehostuisi nykyisestä ja vastaavasti osasta muiden säilyvien toimipisteiden tiloista voidaan luopua kustannusten vähentämiseksi.

Pyhjärven palvelupisteen säilyessä ja/tai kehittyessä poliisiasemaksi Pyhjärven kaupunki on valmis neuvottelemaan toimitilakustannuksiin osallistumisesta.

Nykyisen Pyhjärven toimipisteen toimitilakustannukset puolittuvat joka tapauksessa vuoden 2014 alusta! Saatujen tietojen mukaan voimassa oleva 10-vuotinen vuokrasopimus,

jossa 10 ensimmäisen vuoden vuokra sisältää 10 vuotta sitten tehdyn toimitilan muutosremontin kustannukset, päättyy vuoden 2013 lopussa. Vuokran määrä vuoden 2014 alusta on puolta pienempi. Kustannusten puolittumisen lisäksi on siis huomioitava, että poliisi on vasta vuoden 2013 lopussa maksanut aikanaan tehdyn remontin - tehtyä ja maksettua remonttia kannattaa hyödyntää jatkossakin.

Mikäli Pyhäjärvellä poliisin toimipiste lakkautetaan, kaupunginhallituksen mielestä

- poliisin saapumisaika hälytyksiin väijäämättä pidentyy,
- säästyvät toimitilakustannukset muuttuvat työaika-, polttoaine- ja (ajoneuvojen) kulumiskustannuksiksi,
- rikostutkinta saattaa heikentyä ja rikosten selvittäminen vaarantuu,
- pyhäjärvesten turvallisuudentunne heikkenee ja yhteiskuntarauha järkkyy, ja
- lupa-asiakkaiden ja esimerkiksi kuulusteltavien todistajien asiointimatkat pitenevät.

Kaupunginhallitus huomauttaa, että täysin täsmällisen lausunnon antaminen on vaikeaa, koska lausuntopyynnön liitteenä olevassa muistiossa on lausunnossa aiemmin mainittuja ristiriitaisuuksia ministeriön tiedotteen sekä lausuntopyynnön karttaliitteen kanssa.

Pyhäjärven kaupunginhallitus katsoo, että edellä mainituin perustein

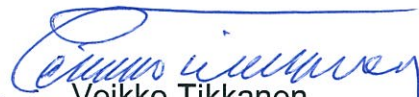
- 1) on Pyhäjärvellä säilyttävä vähintään nykyisentasoinen poliisin palvelupiste (järjestys- ja rikospoliisien työtilat, tietyin päivin avoinna oleva lupa-asiointi ym.) jatkossakin,**
- 2) ellei palvelupisteestä kehitetä esimerkiksi liikennevalvontaan painottuvaa poliisiasemaa.**

Mikäli poliisin toimipiste lakkaa, on poliisihallinnon osallistuttava monipuolisen yhteispalvelupisteen kehittämiseen Pyhäjärvelle.

PYHÄJÄRVEN KAUPUNGINHALLITUS

Raija Leppäharju
kaupunginhallituksen
I varapuheenjohtaja

Veikko Tikkanen
vs. kaupunginjohtaja